

Marian Żurowski

"Il Concilio Vaticano II e la codificazione del diritto canonico. Lezioni ad uso degli studenti", Mario Petroncelli, Napoli 1968 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 13/1-2, 291-292

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pomimo skondensowanego materiału — czego domaga się system prawno-podręcznikowy — i charakterystycznej dla prawników oszczędności słowa, autor zachował stosunkowo wielką jasność wyrażania swych myśli tak, że czyta się z przyjemnością, a logiczny układ i liczne podpodziały segregujące materiał ułatwią niewątpliwie studentom przyswajanie sobie omawianego materiału. Choć nie jest to publikacja tego typu do Feine'go, W. Plöchla, czy seria innych z zakresu historii prawa zachodnioeuropejskiego wydawana pod kierunkiem G. Le Bras'a, to jednak niewątpliwie spełni ona cel zamierzony przez autora, więc z uznaniem należy przyjąć i ocenić tę pozycję.

Marian Żurowski

Mario Petroncelli, *Il Concilio Vaticano II e la codificazione del diritto canonico, Lezioni ad uso degli studenti, Napoli 1968, Lbreria Scientifica Editrice s. 341 in 8°*

Mario Petroncelli opublikował podręcznik, który, jak sam mówi w słowie wstępnym, ma być pierwszą jego próbą przedstawienia obowiązującego aktualnie prawa kościelnego: KPK łącznie z uzupełnieniami, jakie wniósł sobór i prawo posoborowe. Nie powstrzymały go od podjęcia tej pracy krytyczne opinie pewnych teologów. To jednak, co u nich uważa za słuszne, mimo niewłaściwego nieraz wyrażenia wypływającego z braku kompetencji czy znajomości techniki prawnej, stara się uwzględnić. Omawia rzeczy najbardziej konieczne i zasadnicze. Opiera się zasadniczo na KPK, dokumentach soborowych i posoborowych. Literatura pomocnicza jest stosunkowo skąpa. Zresztą autor, będąc świadomy charakteru tej publikacji, nie zamierzał dać do ręki wyczerpującego komentarza z pełnym aparatem naukowym. Zależało mu na poruszeniu zasadniczych zagadnień dostosowanych do potrzeb studentów.

W rozdziale wstępnym omawia w krótkich słowach program pontyfikatu Jana XXIII, a następnie podaje szerokie, historyczne wprowadzenia do ostatniego Soboru Watykańskiego II, poczynając od teorii koncyliarnych soboru w Konstancji i Bazylei poprzez historię Soboru Watykańskiego I, przygotowanie i promulgację Kodeksu, wreszcie wstępne przygotowania poczynione przez Piusa XI i XII odnośnie kontynuowania soboru Watykańskiego I. Kończy ten rozdział omówieniem przebiegu Soboru Watykańskiego II i jego dokumentów oraz norm wykonawczych do dokumentów soborowych.

W rozdziale pierwszym porusza problem słuszności istnienia porządku prawnego w Kościele, jego potrzebę i funkcję. Z kolei prze-

chodzi do omówienia najważniejszych źródeł prawa kanonicznego systemem podręcznikowym, z konieczności w bardzo wielkim skrócie. Pomimo to nie można wyrazić zdziwienia, że przy omawianiu Dekretu Gracjana nie uwzględnia osiągnięć naukowych prof. Vetulaniego i dlatego podaje dane dawne, nie wytrzymujące już obecnie krytyki. A przecież mógł je z łatwością uwzględnić, bowiem omówienie odnośnych zagadnień prof. Vetulani publikował kilkakrotnie także w czasopismach zachodnio-europejskich.

W następnych rozdziałach tj. II i III autor podaje materię kanoniczną uporządkowaną według jego własnej koncepcji. Wpierw rozważa zagadnienie Kościoła i istniejącej w nim władzy, a dalej podmioty uprawnień w Kościele i ich zróżnicowanie prawne. Nie jest jednak konsekwentny w tym rozdziale, albowiem pewne zagadnienia jak np. uprawnienia i obowiązki duchownych mogłyby się z powodzeniem znaleźć w rozdziale trzecim zamiast drugim.

W rozdziale IV Patroncelli omawia zagadnienie prymatu, stosunek papieża do Kolegium Biskupiego, zagadnienia związane z soborami, synodami i Konferencjami Episkopatu. W rozdziale piątym porusza problematykę związaną z zarządzeniem Kościoła powszechnego poczynając od wyboru papieża, omówienia jego kompetencji, funkcji kardynałów i poszczególnych Kongregacji, urzędów oraz trybunałów wchodzących w skład Kurii Rzymskiej.

Rozdział VI poświęcony jest omówieniu stanowiska biskupa w diecezji, jego kompetencji oraz wszelkich funkcji pomocniczych, którymi posługuje się biskup w zarządzie diecezją, łącznie z omówieniem prawa dotyczącego proboszczów, wikariuszów i rektorów kościelnych. Rozdział VII, stosunkowo najobszerniejszy, poświęcony jest prawu małżeńskiemu.

Podręcznik ten stanowi jedno z pierwszych opracowań tego typu. Nie może być dziełem doskonałym. Niewątpliwie jednak trzeba wyrazić uznanie dla inicjatywy, która stara się, przez wprowadzenie projektu nowej systematyki konkretne już rozpracowanej, rozbudzić większą dyskusję na ten temat.

Marian Żurowski

MONOGRAFIA O METROPOLICIE SIESTRZENCEWICZU

André Arvaldis Brumanis. Aux origines de la hiérarchie latine en Russie. Mgr Stanislas Siestrzenecwicz-Bohusz, premier archevêque-métropolitain de Mohilev (1731—1826), Louvain 1968 8°, ss. XXX, 2 nb., 387.

Ks. Jan Fijałek w r. 1904 w artykule¹, poświęconym obronie pamięci metropolity Hołowińskiego, tak pisze: „O x. Ignacym Hoło-